

KÖZÖS ÜGYÜNK AZ ÁLLATVÉDELEM ALAPÍTVÁNY

DR. BÁNDLI BENCE

Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

LEKTOR:
Prof. Dr. Paulovics Anita

OLVASÓSZERKESZTŐ:
Dr. Turkovicsné Dr. Koncz Ibolya

DR. BÁNDLI BENCE

Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

Dr. Bándli Bence
Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

ISBN 978-615-6813-24-4

Lektorálta: Prof. Dr. Paulovics Anita
Olvasószerkesztő: Dr. Turkovicsné Dr. Koncz Ibolya Katalin
Kiadja: Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány
Fotó: freepik.com

A kézirat zárásának időpontja: 2024.

TARTALOM

1. ÁTTEKINTÉS	6
2. BEVEZETÉS	7
3. HATÁSKÖR	10
4. HATÁSKÖR VIZSGÁLATA SORÁN FELMERÜLŐ EGYÉB KÖRÜLMÉNYEK	21
4.1. BTK	21
4.2. Elhelyezés, költségek	23
5. GYAKORLATI TAPASZTALAT	26
6. JOGSZABÁLYJEGYZÉK	27

1. ÁTTEKINTÉS

Az állatvédelem jogszabályi környezete részletes, sok mindenre kiterjed, rögzíti az állattartó felelősségi körébe tartozó teendőket és a hatósági ellenőrzéshez kapcsolódó szempontokat is. Azonban vannak olyan részei, amelyek nem kellően tisztázottak, félreérthetőek mind az állattartó, mind a hatóság szakemberei számára. A hatóságok feladatköreit, hatásköreit felül kell vizsgálni és szükség esetén módosítani kell. Megfelelően képzett, motivált és elegendő számú utánpótlás nélkül a feladat ellátása nehézségekbe ütközhet.

A megfelelő, jól kidolgozott, kötelező képzések megoldást jelenthetnek az állattartással kapcsolatos visszaélések csökkentésére és a tudatos állattartói döntések meghozatalának növelésére (költségek, kötöttség). Ezt követően még gyakoribb és szigorúbb ellenőrzéseket kell bevezetni mind az állattartók, mind a szolgáltató állatorvosok vonatkozásában. Jelenleg a profit nagysága és a lebukás esélye sokszor egymással fordított arányban áll.

A legnagyobb bizonytalanságot az állatok elhelyezése és a költségek viselése okozza. A hazánkban alkalmazott joggyakorlat elhúzódó, a költségek tulajdonostól történő behajtása több esetben nem élet-szerű és nem is lehetséges. Egy állattartási ügy gyors, jogszerű és szakszerű, szakmai alapokon nyugvó lefolytatása esetén a személyi, tárgyi és anyagi háttérrel biztosítani kell.

Az állatvédelmi szervezetekkel való együttműködést folytatni kell, ugyanakkor érdemes felülvizsgálni szerepüket és bevonhatóságukat, hogy a szakmai állatvédelem előnyt élvezhessen. Az állatvédelmi szervezetek bevonása mellett, a közösségi médiát szabályozott keretek között alkalmazva, jelentős sikereket lehet elérni.

2. BEVEZETÉS

Napjainkban egyre nagyobb jelentőséget kap a kedvtelésből tartott állatok állatvédelmi és állategészségügyi ellenőrzésével kapcsolatos feladatkör kezelése. Egyfelől a társadalom részéről is felmerült egy igény, másfelől az állam is lépéseket tett az elmúlt időszakban a kiemelt jelentőségű téma megfelelő kezelése érdekében.

A társadalmi elvárások növekedése – véleményem szerint – a 2000-es évek végére tehető. Ebben az időszakban jöttek létre nagyobb számban azok az önszerveződő állatvédelmi csoportok, amelyek munkájukat a mai napig is folytatják. A téma érzékenységet jól mutatja, hogy azóta számos új szervezet alakult, amelyek sikeressége és hatékonysága több esetben megkérdőjelezhető. Egyre többen foglalkoznak állatvédelemmel, de a mennyiség növekedése olykor a minőség rovására megy.

Az állam részéről történő szerepvállalás felerősödése a 2010-es évek elejére, közepére tehető. A szigorú állatvédelmi szabályozás már jóval korábban megszületett, azonban ezek alkalmazása, átültetése és számonkérése a napi gyakorlatban nem igazán valósult meg a fenti időpont előtt. A közösségi média térnyerése (Facebook, Twitter, TikTok, Instagram, Snapchat) felgyorsította a folyamatot, az esetleges visszaélések és kifogásolható esetek jóval rövidebb idő alatt jutottak el az érintettekhez, mint korábban. Ez egyfelől pozitív hatást gyakorol, cselekvésre készíteti a hatóságokat, döntéshozókat. Sajnos azonban előfordul olyan eset is, amikor egy kiragadott kép, video vagy bejegyzés negatív színben tünteti fel az érintettet és okoz számára nem várt negatív hírnevet.

Kedvtelésből tartott állatok tartása – akár házi kedvencként, akár tenyészállatként (tenyésztőként) – megszorodott az elmúlt időkben. Ma Magyarországon, kb. 3 millió ebbel (továbbiakban: kutya) számolhatunk.¹ Megjegyzendő azonban, hogy a kedvtelésből tartott állatok körébe nem csak a kutyák, hanem több faj is beletartozik (halak, madarak, kétélűek, hüllők, macskák), így ez a szám jóval magasabb.

Sokan régi berögződések és transzgenerációs minták miatt döntenek az állattartás mellett. Ha a családjuk és felmenőik évek óta tartanak kutyát, ők is magukénak érzik ezt a feladatot. Ez azonban gyakran nem jár együtt a felelős állattartással, mivel sok esetben csupán a „szokásjog – mi ezt így szoktuk” elv alapján működik.

Több esetben előfordul, hogy gyermekpótlásként, illetve a gyermektől érkező kívánságként kerül állat a családba. Mindkét eset hordoz magában veszélyeket. Pót gyermekként a családba érkező kedvenc átveszi a vágyott gyermek helyét. Másik esetben pedig felelőtlen szülői döntés áll a háttérben, aminek következményei csak a jövőben válnak kézzelfoghatóvá (pl.: húsvéti nyuszi).

¹ Vetter Sz, Vizi V, Ózsvári L (2022) A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19- világvárványban – 2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei. Magyar Állatorvosok Lapja 144:3-12

Egyedülálló számára az állat gyakran társaságot nyújt. Párkapcsolati nehézségek esetén az állat válhat a partner helyettesítőjévé, és a gazdi sokszor mély érzelmi kapcsolatot alakít ki vele, emberi vonásokkal ruházva fel kedvencét.

A valódi felelős állattartás kevés ember számára ismert. Manapság állatot tartani több szempontból is luxusnak számít, illetve határozott elköteleződést jelent több évre.

Az állattartónak az alábbi szempontokat kellene mérlegelni:

- van-e időm,
- van-e türelmem,
- megvan-e a felkészültségem,
- rendelkezem-e megfelelő anyagi háttérrel,
- elég elkötelezett vagyok-e,
- bírom-e a kötöttséget,
- csak magamra vagy másra is számíthatok,
- tervezek-e családot,
- napi rutinomba beilleszthető-e,
- akarok és tudok is időt fordítani a nevelésre, foglalkozásra,
- minden távolmaradás esetén van olyan személy, aki felügyelje a kutyát,
- minden távolmaradás esetén magammal tudom vinni,
- kész vagyok adott esetben lemondani bizonyos dolgokról (utazások, több napos elfoglaltság, én idő),
- párkapcsolat létesítése, illetve fennállása esetén a hierarchia viszonyok átalakítására, kötődési pontok módosítására készen állok.

Fenti kérdések kapcsán az anyagi háttér vizsgálata mindenképp prioritást élvez. Számos állattartó nincs tisztában a költségekkel, egy esetleges nagyobb kiadás megterhelést jelent számára. Ebben az esetben valamilyen módon kigazdálkodik vagy rosszabb esetben az állat elhagyása, esetleg bántalmazása mellett dönt.

A mai rohanó világban a többi kérdés kapcsán a leendő állattartónak önvizsgálatot kellene végezni és felelős döntést hozni. Egy állattal való kapcsolat nem órákra szól, hanem jó esetben 10 év körüli időszakokra. Sajnos kevesen gondolnak ebbe bele, kevesen terveznek 10 éves időszakokkal.²

2 Evans-Wilday AS, Hall SS, Hogue TE, Mills DS (2018) Self-disclosure with Dogs: Dog Owners' and Non-dog Owners' Willingness to Disclose Emotional Topics. *Anthrozoös*

Mind az állattartónak, mind a társadalomnak megvan a saját szerepe a felelős állattartás kialakításában. Kötelezettségek vannak, amelyek kapcsán kiemelendő az érzelmi és fizikai jóllét biztosítása, illetve a bizalmi kapcsolat kialakítása is.³

A tulajdonosok önmagukról alkotott képe és az állattartáshoz kapcsolódó kötelezettségek teljesítése eltérő. A felelősségérzet legtöbbször az ember-állat kötődési vonalhoz kapcsolódó szeretetben mutatkozik meg. A felelőtlen állattartás kapcsán felmerülő problémák közé tartozhat a túl gyenge vagy túl erős kötődés, az állat számára legmegfelelőbb dolgok eltérő értelmezése, a konfliktushelyzetek előrejelzésének és elkerülésének nehézségei, valamint a kutyatartás negatív hatásainak különböző mértékű tolerálása. Bár a felelősségteljes állattartás vonzó kifejezés, a hozzá kapcsolódó elvek felfogása és értelmezése állattartónként eltérő lehet. Emiatt nem elegendő csupán azt tanácsolni a tulajdonosoknak, hogy „legyenek felelősségteljesek”.⁴

A túlzott kötődés, a korábbiakban említettek szerint az állatok emberként való kezelése adott esetben ugyanúgy kimerítheti a felelőtlen tartás fogalmát, mint egy valóban elhanyagolt állat. Érdemes azt szem előtt tartani, hogy ami nekünk jó, az nem feltétlenül jó az állatnak.⁵

31:3, 353-366, DOI: 10.1080/08927936.2018.1455467

3 Hens K (2009) Ethical Responsibilities Towards Dogs: An Inquiry into the Dog-Human Relationship. *J Agric Environ Ethics* 22: 3-14, <https://doi.org/10.1007/s10806-008-9120-y>

4 Westgarth C, Christley RM, Marvin G, Perkins E (2019) The Responsible Dog Owner: The Construction of Responsibility. *Anthrozoös* 32:5, 631-646, DOI: 10.1080/08927936.2019.1645506

5 Archer J (1997) Why do people love their pets? *Evolution and Human behavior* 18.4: 237-259

3. HATÁSKÖR

Hatáskör vizsgálata kapcsán legfontosabb támpont a Kormány által jegyzett **383/2016. (XII.2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről** (továbbiakban: 383/2016. Korm. rendelet).

A **383/2016. Korm. rendelet** 5. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A Kormány állatvédelmi hatóságként

a) a minisztert,

b) a NÉBIH-et,

c) a Pest Vármegyei Kormányhivatalt,

d) az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalt,

e) az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatalt (a továbbiakban ezen alcím tekintetében: járási hivatal),

f) a települési önkormányzat jegyzőjét, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjét, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzőt (a továbbiakban együtt: jegyző) jelöli ki.

(2) Az állatvédelmi hatóságként eljáró Pest Vármegyei Kormányhivatal illetékessége az ország egész területére kiterjed.”

A **383/2016. Korm. rendelet** fenti passzusai szerint állatvédelmi hatóságként kijelölt szervek, akik valóban foglalkozhatnak állatvédelmi ügyekkel:

- NÉBIH,
- Pest Vármegyei Kormányhivatal (ország egész területére kiterjedő illetékességgel),
- vármegyei kormányhivatal,
- járási hivatal,
- jegyző.

383/2016. Korm. rendelet 13. §-a szerint:

„Kormány élelmiszerlánc-felügyeleti szervként

a) a minisztert,

b) az országos főállatorvost,

c) a NÉBIH-et,

d) a Pest Vármegyei Kormányhivatalt,

e) az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalt,

f) a növény- és talajvédelmi hatáskörében eljáró vármegyei kormányhivatalt (a továbbiakban: növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró kormányhivatal),

g) a vármegyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatalát (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatal),

h) a jegyzőt,

i) a borászati hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalt,

j) a pálinkaellenőrző hatóságként eljáró vármegyei kormányhivatalt jelöli ki.”

A **383/2016. Korm. rendelet** 14. § (3) bekezdése szerint:

„(3) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervként eljáró Pest Vármegyei Kormányhivatal illetékessége az ország egész területére kiterjed.”

A **383/2016. Korm. rendelet** rendelkezései szerint élelmiszerlánc-felügyeletre kijelölt szervek, akik valóban foglalkozhatnak állatvédelmi ügyekkel:

- NÉBIH,
- Pest Vármegyei Kormányhivatal (ország egész területére kiterjedő illetékességgel),
- vármegyei kormányhivatal,
- járási hivatal,
- jegyző.

Fentiek alapján úgy tűnhet, hogy minden közigazgatási szerv eljárhat állatvédelemmel és állattartással kapcsolatos ügyekben, azonban a jogszabály további rendelkezései árnyalják a képet.

Az **1. táblázatban** jól láthatóak azok a területek, amelyek szabályozása nem átlátható és adott esetben nem érthető.

1. táblázat

383/2016. Korm. rendeletben foglalt, állattartáshoz kapcsolódó kijelölések, felelősségi körök és azok elemzése

	Jogszabály (383/2016. Korm. rendelet által hivatkozott jogszabály vagy kitétel)	Eljáró hatóság						Természetvédelmi hatóság	Jogszabály tartalma	Saját megjegyzés, javaslat
		NÉBIH	Pest VMKH	VMKH	Járás	Jegyző				
	ÁVT. ⁶ 43. § (2), (2a) és (9)–(12) bekezdései, 45. § (1) bekezdés, 45/B. § és 48/C. §	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Állatvédelmi bírságot az állatvédelmi hatóság szabja ki, akár helyszíni bírsággként is. Bírság mellett eltiltás kiszabása, illetve jelentéstétel és segítő igénybevétele. Továbbélés akadálya esetén állat életének fájdalom nélküli kioltása. Egészség veszélyeztetése esetén az állat elszállítása, tulajdonos költségére. Adatok kezelése az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszerben.	A tulajdonos költségére történő elszállítás, az adott ellenőrzési helyzetben (azonnal kell cselekedni), nem életszerű. A tulajdonos a vélt vagy valós igaza miatt az esetek döntő többségében nem fog fizetni.	Indokoltság esetén az eljáró hatóságok körének szélesítése, valamennyi vármegyei kormányhivatalra. Jobb és hatékonyabb feladatellátás.

ÁVT. 42/D. §	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Ebtartó kötelezése: közterületen szigorúbb szabályok vezetés esetén, tartási körülmények módosítása, kötelező képzés, ivartalanítás, veszélyessé minősítés, élet kioltása, működési engedély módosítás és visszavonás, bezáratás, tartási engedély visszavonás, állatjóléti felelős ismételt képzésre kötelezés.	Ezt a rendelkezést NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra és jegyzőre is szükséges lenne kiterjeszteni. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.	Indokoltság esetén az eljáró hatóságok körének szélesítése. Járás esetleges bevonása, hatékonyság növelése.
ÁVT. 42/E. §	igen	igen	igen	igen	igen	nem	Veszélyes és oltalom alatt álló állatok esetén legfeljebb 1 évre eltiltás. Gyűrűzés elmulasztása esetén kobzás. Megfelelő és biztonságos elhelyezés, építési munka végzése. Meghatározott cselekmény végzése, türése, abbahagyása.		
ÁVT. 43/B. §	igen	nem	igen	nem	nem	nem	Szakmai felügyelet, iskolarendszeren kívüli állatvédelmi tartalmú képzés és vizsgáztatás kapcsán. Részvétel a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében.	Valamennyi érintett bevonásával kellene végezni.	

ÁVT. 24/A. § (7) bekezdés, továbbá súlyos, várhatóan hosszú ideig tartó és nem enyhíthető fájdalommal, szenvedéssel vagy kinnal járó állatkísérlet engedélyezése és a tevékenység ellenőrzése iránti eljárás.	nem	igen	nem	nem	nem	nem		Az ebek viselkedésének megítélésében jártas szakértővel kapcsolatos nyilvántartási folyamat. Állatkísérletekkel kapcsolatos feladatok.	Indokoltság esetén az eljáró hatóságok körének szélesítése, valamennyi vármegyei kormányhivatalra. Jobb és hatékonyabb feladatellátás.
ÁVT. 45/A. §	igen	igen	igen	igen	igen	nem		Az ÁVT-ben foglaltak végrehajtását – feladat- és hatáskörében eljárva – ellenőrzi.	Számomra nehezen értelmezhető, fentiekben és későbbiekben részletezettek tükrében, hogy akkor melyik hatóság valójában mire is jogosult. E § alapján a táblázatban felsorolt eljáró hatóságok az ÁVT-ben foglaltakat ellenőrizhetik.

ÁVT. 30. § (1) és (6) bekezdései, 31. § (1) és (2) bekezdései, 32. § (1)–(3) bekezdései és 33. § (1)–(3) bekezdései	nem	nem	igen	nem	nem	nem		Kísérleti célra szánt állat engedélyezése és háziállott állatfaj kóbor egyedének, valamint vadon befogott állatoknak kísérleti célra engedélyezése. Kísérleti állattenyésztés, szaporítás, tartás és beszállítás kapcsán engedélyezés és az ilyet végző létesítmény nyilvántartásba vétele. Állatkísérlet engedélyezése, nyilvántartás vezetése. Állatkísérletekkel kapcsolatos szankciók (felfüggesztés, eltiltás, engedély visszavonás).	Indokoltság esetén az eljáró hatóságok körének szélesítése. Járás esetleges bevonása, hatékonyság növelése.
---	-----	-----	------	-----	-----	-----	--	--	---

ÁVT. 19/A. § (2) bekezdés, 24/A. § (1), (2), (4) és (8) bekezdései, 24/B. § (1), (2) és (4) bekezdései, 24/C. § (1)–(4) bekezdései, 41. § (1) bekezdés, 42/A. § (1a) bekezdés	nem	nem	nem	igen	nem	nem		Szörméjükért tenyésztett, tartott állatokkal kapcsolatos jogszértés esetén kobzás, megoldhatatlan elhelyezés esetén az állat életének kioltása. Eb veszélyessé minősítésével kapcsolatos feladatok, engedély kiadása, jegyzővel együttműködés. Adatkezelés a veszélyessé nyilvánítás folyamatához. Veszélyes állat életének kioltása (halálos sérülés okozása, kérelem elmaradása, biztonságos feltételek hiánya, ivartalanítás és megjelölés elmaradása, embernek fizikai sérülés okozása, súlyos és maradandó sérülés okozása embernek), azonnali kobzás, elszállítás, megjelölés, megfelelő helyen tartás (súlyos és halálos sérülés okozása, engedély visszavonása esetén). Állatpanzió és állattenhely létesítésnek bejelentése. Veszélyessé nyilvánítás tényének rögzítése az ebnyilvántartásban.	Indokolt esetben javasolt lenne az eljáró hatóságok körének kibővítése, legalább a NÉBIH és a vármegyei kormányhivatal bevonásával, figyelembe véve a járási területi korlátokat.
ÁVT. 41. § (1) bekezdés	nem	nem	közösen	közösen	nem	nem		Állatpanzió és állattenhely létesítésnek bejelentése nyomán született nyilvántartás adatainak átadása.	

⁶ ÁVT: 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800028.tv>, megtekintve: 2023.09.07.

Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

ÁVT. 24/F. § és 48/B. §	nem	nem	nem	nem	nem	igen	Az ország őshonos növény-, illetve állatvilágára ökológiai szempontból veszélyes, külön jogszabályban meghatározott állatok kedvtelésből való tartása, szaporítása és forgalomba hozatala tilos. Kobzás, elhelyezés, élet kioltása, költségek tulajdonosra terhelése (kivéve egyéb jogszabály alapján bejelentett állatok).	
ÁVT. 48/A. § (1), (3) és (4) bekezdései	nem	nem	nem	nem	igen	nem	Állatvédelmi őrszolgálat. Kóbor állat befogás, tulajdonjog átruházás, elhelyezés, élet kioltás. Tulajdonos azonosítása esetén állat visszavétele, költségek megtérítése, ettől eltérő esetekben a korábbi lehetőségek tulajdonos általi költségek viselése mellett.	Adott eljárás bevonása indokolt lehet, így a terhek is csökkenthetőek lennének.
	nem	nem	nem	igen	igen	nem	Megfelelő és biztonságos elhelyezés, építésre kötelezés, szökés megakadályozása	Az eljáró hatóságok körének szélesítése. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.

ÁVT. 6-8. §-ai	nem	nem	nem	igen vagy áttétel	igen vagy áttétel	nem	Állatkínzás, uszítás, viadal, kényszertakarmányozás, nem megfelelő mozgás, fokozott teljesítmény, természetellenes és önpusztító tevékenység. Állat tulajdonjogával és tartásával való felhagyás tilalma. Elűzés, elhagyás, kitétel tilalma	Ezt a rendelkezést NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra is szükséges lenne kiterjeszteni. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
	nem	nem	nem	igen	igen	nem	Állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén meghatározott cselekmény végzésére, türelmére vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében, illetve – a (13) bekezdés kivételével – az állattartást korlátozhatja vagy megtilthatja.	Ezt a rendelkezést NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra is szükséges lenne kiterjeszteni. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
	nem	nem	nem	igen	igen	igen, értesítést követően	Természetvédelmi oltalom alatt álló állatot érintő ügy, köteles közölni a természetvédelmi hatósággal is. Természetvédelmi oltalom alatt álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állat esetén az állat tartásának korlátozását vagy megtiltását a jegyző, illetve a járási hivatal a természetvédelmi hatóságnál kezdeményezi.	Ezt a rendelkezést NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra is szükséges lenne kiterjeszteni. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.

ÁVT. 21. § (1)–(3), (7) és (8) bekezdései, 22. és 23. §-aiban, 39. §-ban foglaltak tekintetében – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével.	nem	nem	igen (természetvédelmi hatáskörben)	nem	nem	nem	Különösen veszélyes állatfaj tartása (állatkert), közepesen veszélyes állatfaj tartása, elővigyázatosságot igénylő állatfaj tartása kapcsán engedély és bejelentés. Nyilvántartás és adatbázis működtetése. Veszélyes állat eltűnésének bejelentése, rendőrségnek is, elhullás bejelentése. Veszélyes állat tulajdonostól történő elszállítása jogszabályok megsértése esetén. Adott esetben visszaszolgáltatás, ha nem akkor kobzás, elhelyezés, tulajdonos általi költségviselés, élet kioltása. Állatkert létesítése.	Indokolt lenne további hatóságok bevonása, legalább a járási hivatalé. Tulajdonos általi költségek viselése ez esetben is kérdéses és nem életszerű.
Az ÁVT. 21. § (1) bekezdésében meghatározott különösen veszélyes állatfaj országba történő behozatalának és országból történő kivételének, a 21. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott közepesen veszélyes állatfaj, illetve elővigyázatosságot igénylő állatfaj országba történő	nem	igen (állategészségügyi hatóságként a természetvédelmi hatáskörben)	nem	nem	nem	nem	Cápa behozatal is.	Valamennyi vármegyei kormányhivatal (és járás) bevonása. Hatékonyság növelése.

behozatalának engedélyezése, valamint a 40. § (5) bekezdés.								
1996. évi LIII. törvény a természet védelméről ⁷ 44. § (1) bekezdés	nem	nem	igen (állategészségügyi hatóságként a természetvédelmi hatáskörben)	nem	nem	nem	A természetvédelmi hatóság engedélyre szükséges állatgyűjtemények, állatkertek, illetve egyéb vadon élő védett állatok tartására, idomítására szolgáló létesítmények, telephelyek kialakításához, fenntartásához, üzemeltetéséhez.	Járási bevonásának lehetősége.
A rendőrség képviselője a veszélyes állatokkal kapcsolatban megtartott helyszíni szemlén köteles részt venni.								

⁷ 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600053.tv>, megtekintve: 2023.09.07.

Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

41/2010. Korm. rendelet ⁸ 17/B. § (9)-(11) bekezdései	részben	nem	nem	igen	igen	nem	4 hónaposnál idősebb eb transzponderrel történt megjelölésének ellenőrzése. Nem jelölt ebről a jegyző és a szolgáltató állatorvos értesíti a járást. Ebösszeírás esetén a jegyző az eltérés okán értesíti az adatbázis üzemeltetőjét (NÉBIH-et).	Ezt a rendelkezést NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra is szükséges lenne kiterjeszteni. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
41/2010. Korm. rendelet 17/C. §	nem	nem	nem	igen	részben	nem	Ha a jegyző értesül, hogy az eb sérülést okozott, akkor értesíti a járást. Szankciókat a járási hivatal alkalmaz.	
41/2010. Korm. rendelet 17/D-L. §-ai	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Eb veszélyessé nyilvánítása, ezzel kapcsolatos engedély stb.	Vármegyei kormányhivatal bevonásának lehetősége, közös együttműködés.

⁸ 41/2010. Korm. rendelet: 41/2010. (II.26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000041.kor>, megtekintve: 2023.09.07.

164/2008. FVM rendelet ⁹ 2. § e) pont	nem	nem	igen	igen	nem	nem	164/2008. FVM rendelet értelmében állategészségügyi hatóságok, továbbá hatósági állatorvos és jogosult állatorvos.	A rendelkezés értelmében a NÉBIH nem állategészségügyi hatóság jelen jogszabály esetén (csak a vármegyei és a járás hivatal, hatósági és jogosult állatorvos). Amennyiben a NÉBIH-ben dolgozó, állatorvos végzettséggel rendelkezőket hatósági állatorvosnak is tekintjük (a kinevezési okiratban foglalt beosztáson túlmenően), akkor nem szükséges módosítani, más esetben azonban indokolt lenne. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
164/2008. FVM rendelet 4. § (1) bekezdés b) pont	nem	nem	igen	igen	nem	nem	Oltási könyv ellenőrzése (plusz hatósági és jogosult).	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, jegyzőre történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.

⁹ 164/2008. FVM. rendelet: 164/2008. (XII.20.) FVM rendelet a veszélyes elleni védekezés részletes szabályairól, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800164.fvm>, megtekintve: 2023.09.07.

164/2008. FVM rendelet 4. § (2) bekezdés	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Oltás hatósági felügyelete.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re és vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
164/2008. FVM rendelet 4. § (6) bekezdés c) pont	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Illetékességi területén ellenőrzi a jogszabályok végrehajtását.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re és vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
164/2008. FVM rendelet 17. § (3) bekezdés	nem	nem	nem	igen	nem	nem	14 napos megfigyelés (továbbá hatósági és jogosult állatorvos).	
Éltv. ¹⁰ 4. §	igen	nem	igen	igen	nem	nem	Állatok tartásának, szaporításának, tenyésztésének, szállításának és forgalomba hozatalának állategészségügyi vonatkozásai, ellátás felügyelet.	Jegyző bevonásának lehetősége.

¹⁰ Éltv.: 2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800046.tv>, megtekintve: 2023.09.07.

18

Éltv. 34. § (2) bekezdés b)–l) pontjai	igen	nem	igen	igen	nem	nem	Állatok elhelyezésére szolgáló épület, egészségügyi állapot, dokumentáció, állategészségügyi vizsgálatok és kezelések, tenyésztés és szaporítás körülményei, élő állat kereskedelem, szállítóeszköz, dokumentáció.	Jegyző bevonásának lehetősége.
Éltv. 18. § (1) bekezdés g) pont	igen	nem	nem	igen	nem	nem	Állattartó türe az elrendelt vizsgálat, kezelés, védőoltás, elszállítás, levágatás és leölés kapcsán. Segédszemélyzet és kárenyhítési kötelezettség.	Eljáró hatóság kapcsán vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.

Az elsőfokú állatvédelmi hatóságok közötti hatáskör- és feladatmegosztás kihívásai a gyakorlatban

Éltv. 26. § (1) bekezdés d) pont	igen	nem	nem	igen	nem	nem	Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv tevékenysége magában foglalja az állat-egészségügyi, állatvédelmi, állattenyésztési, élelmiszerbiztonsági- és élelmiszerminőség-ellenőrzési feladatokat.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, járási hivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
Éltv. 51. § (3) bekezdés j) és k) pontjai	igen	nem	nem	igen	nem	nem	Állatbetegség megelőzése, megállapítása, továbbterjedésének megakadályozása, kártételének csökkentése, felszámolása érdekében, továbbá a betegség természetéhez és elterjedtségéhez mérten védőoltás és gyógykezelés elrendelése.	Eljáró hatóság kapcsán vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
MÁOK tv. ¹¹ . 43. §	igen	nem	igen	igen	nem	nem	Állategészségügyi szolgáltató adatszolgáltatási kötelezettsége veszteség oltás kapcsán.	Jegyző bevonásának lehetősége. Információáramlás és hatékonyságnövelés fokozása.

¹¹ MÁOK tv.: 2012. évi CXXVII. Törvény a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200127.tv>, megtekintve: 2023.09.07.

Éltv. 34. § (1) bekezdés d) pont, 34. § (2) bekezdés a) pont	nem	nem	igen	nem	nem	nem	Az állat-egészségügyi szolgáltató létesítmények, gyepmesteri telep, ebrendészeti telep, állatrakodó, gyűjtőállomás, kereskedői telep, állatvásártér, ellenőrző állomás (pihenőhely) működését engedélyezi vagy bejelentés alapján nyilvántartásba veszi. Szolgáltató állatorvosok ellenőrzése.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, járási hivatalra történő kiterjesztés (szolgáltató állatorvosok ellenőrzése kapcsán). Történnnek visszaélések állatorvosok által, így a számonkérhetőség javulna.
MÁOK tv. 47. § (1) bekezdés	nem	nem	igen	nem	nem	nem	Bírság kiszabás, ha törvényben meghatározott feltételek be nem tartásával végez állatorvosi tevékenységet.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, járási hivatalra történő kiterjesztés (szolgáltató állatorvosok ellenőrzése kapcsán). Számtalan visszaélés történik állatorvosok által, így a számonkérhetőség javulna.

Éltv. 33. § b) pont ba) és bc) alpontjai	nem	nem	igen	nem	nem	nem	Ellenőrzi (...) állat-egészségügyi rendelkezések megtartását. Ellenőrzi az állatok szállításra való alkalmasságát, a kísérő dokumentációt, valamint a szállítóeszközt.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, járási hivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani. Ez a passzus nem teljesen átlátható, tekintettel arra, hogy belföldi élőállat szállítás kapcsán akár szolgáltató állatorvos is kitöltheti a dokumentumokat. Ezt mindenképp módosítani kellene.
Éltv. 33. § b) pont bb) alpont	nem	nem	igen	nem	nem	nem	Nem kereskedelmi célból behozott, kedvtelésből tartott állatok okirat-ellenőrzés, azonosságvizsgálat és fizikális ellenőrzés.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, járási hivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani. Hatékonyabb ellenőrzések érdekében módosítani szükséges.

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról ¹² 319. § (3) bekezdés	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Élő állat elkobzása.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra és jegyzőre történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.
Éltv. 18. § (1) bekezdés e) pont	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Állatok tartása, tartási hely, jelölés és mozgatás bejelentése.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani.

¹² 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300240.tv>, megtekintve: 2023.09.07.

Éltv. 20. § (3a) bekezdés	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Szolgáltató állatorvos jelentési kötelezettsége állatkinzás esetén.	Eljáró hatóság kapcsán NÉBIH-re, vármegyei kormányhivatalra történő kiterjesztés. Aki állatvédelmi, állattartási ügyben jogosult ellenőrzést lefolytatni, annak is kellene ezt a lehetőséget biztosítani. Érdemes lenne azt megvizsgálni, hogy mennyi bejelentés érkezett szolgáltató állatorvosok irányából állatkinzás kapcsán.
Éltv. 34. § (1) bekezdés a) és b) pontjai (és Éltv. 34. § (1) d) pont)	nem	nem	nem	ien	nem	nem	Járművek élőállat-szállítás céljára történő használatát, illetve ezen járművek mosását és fertőtlenítését végző helyeket, valamint az állati eredetű mellékterméket szállító járműveket; a gyepmesteri, illetve ebrendészeti tevékenység végzését engedélyezi vagy bejelentés alapján nyilvántartásba veszi. Meghatározott fajú és létszámú állatot tartó gazdaság engedélyezése és nyilvántartásba vétele, valamint az állatmenhely, állatpanzió és az állati eredetű melléktermék kezelését, feldolgozását,	Némileg ellentmond az Éltv. 34. § (1) bekezdés d) pont, 34. § (2) bekezdés a) pontjának és a 383/2016. Korm. Rendelet vonatkozó passzusainak.
							hulladékként történő ártalmatlanítását végző vállalkozás bejelentés alapján történő nyilvántartásba vétele.	
Éltv. 34. § (4) bekezdés c)-e) pontjai	nem	nem	nem	igen	nem	nem	Az állat szállítás megkezdése előtti vizsgálat a származási helyen: állatok, szállítóeszköz, állat-egészségügyi forgalomképesség, és okirat kiállítás, mentesség igazolás, nemzetközi kereskedelemhez szükséges állat-egészségügyi bizonyítvány kiállítás.	Némileg ellentmond az Éltv. 33. § b) pont ba) és bc) alpontjainak és a 383/2016. Korm. Rendelet vonatkozó passzusainak.

Szükséges lenne a 383/2016. Korm. rendelet és a kapcsolódó jogszabályok felülvizsgálata.

Véleményem szerint az egyes kijelölések „ad hoc” és „ötletszerű” jellegűek, továbbá több ellentmondás is fellelhető bennük.

Véleményem szerint a hatékony ellenőrzések lefolytatását elősegítené, ha valamennyi szerv (NÉBIH, vármegyei kormányhivatal, járási hivatal, jegyző) gyakorlatilag ugyanarra lenne kijelölve. Bizonyos erőforrások és összetett ügyek megkövetelik az országos hatáskör meglétét, más esetben a helyi szintű eljárások vezetnek gyors és hatékony eredményre.

Az érintett hatóságok szorosabb együttműködése is segítené a folyamatot.

4. HATÁSKÖR VIZSGÁLATA SORÁN FELMERÜLŐ EGYÉB KÖRÜLMÉNYEK

4.1. BTK

A hatáskör vizsgálata kapcsán mindenképp megemlítendő az Országgyűlés által jegyzett **2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről** (továbbiakban: BTK).

A **BTK. 244. §-a** szerint:

„(1) Aki

a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,

b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elüzi, elhagyja vagy kiteszi,

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkinzást

a) az állat különös szenvedését okozva,

b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozva,

c) nagy nyilvánosság előtt,

d) az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvényben meghatározott, az állat kedvtelésből való tartásától, illetve az érintett állatfaj tartásától eltiltással érintett állattal szemben az eltiltás tartama alatt, vagy

e) állatkinzás vagy tiltott állatviadal szervezése büncselekmény miatti elítélést követő két éven belül követik el.

(3) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkinzást

a) mérge alkalmazásával vagy az állat elpusztítására alkalmas csaletek kihelyezésével több állat pusztulását okozva, vagy

b) különös visszaesőként követik el.

(4) A (3) bekezdés szerint büntetendő, aki az (1) bekezdés a) pontjában foglalt büncselekményt szaporítással összefüggő haszonszerzési cél érdekében, tíznél nagyobb számú kedvtelésből tartott állatra, a jó gazda gondosságának elmulasztásával követi el.

(5) Aki a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott büncselekményre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(6) A (3) bekezdés b) pontja alkalmazásában a különös visszaesés szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény az állat pusztulását okozva elkövetett természetkárosítás, az állatkínzás, a tiltott állatviadal szervezése.”

(Mindez eltér az ÁVT-ben rögzített állatkínzás fogalmától:

„4. állatkínzás: az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazása, vagy olyan hatást eredményező beavatkozás, bánásmód, valamint szükségleteinek olyan mértékű korlátozása, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat, továbbá az öröklődő betegségben szenvedő – nem kísérleti célra szánt – állategyed tenyésztése, szaporítása;”)

A **BTK.** 247. §-a szerint:

„(1) Aki gerinces állat részvételével állatviadalt szervez, tart, ilyen állatviadalra fogadást szervez vagy fogadást köt, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(1a) Aki állatviadalon részt vesz, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki állatviadal céljára gerinces állatot megszerez, tart, tenyészt, kiképez, idomít, vagy forgalmaz, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Ha a tiltott állatviadal szervezését különös visszaesőként követik el, a büntetés

a) az (1) bekezdésben meghatározott esetben egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés,

b) az (1a) és a (2) bekezdésben meghatározott esetben három évig terjedő szabadságvesztés.

(4) A (3) bekezdés alkalmazásában a különös visszaesés szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény az állat pusztulását okozva elkövetett természetkárosítás, az állatkínzás, a tiltott állatviadal szervezése, a veszélyes állat, illetve veszélyes eb tartásával kapcsolatos kötelezettség megszegése.”

Fentiekből is látható, hogy a **BTK** is foglalkozik az állatkínzás és az állatviadal fogalmával az ÁVT-hez hasonlóan, azonban attól némileg eltérően.

A 2 jogszabályban foglalt állatkínzás fogalma szempontjából lényeges egyezőségeket és különbségeket a **2. táblázatban** kívánom szemléltetni.⁶

⁶ Lorászkó G (2022) Az állatkínzás és az állati jóllét romlásának felismerése a gazdasági haszonállatokban. Állatvédelmi szakállatorvos képzés 2022/2023 I. szemeszter, előadás pdf

2. táblázat

A BTK-ban és az ÁVT-ben foglalt állatkínzás fogalmának összehasonlítása

Feltételek	BTK-ban foglalt állatkínzás fogalma rögzíti?	ÁVT-ben foglalt állatkínzás fogalma rögzíti?
Gerinces	igen	igen
Indokolatlan	igen	igen
Bántalmazás	igen	igen
Bánásmód	igen	igen
Gerinctelen	nem	igen
Egészségkárosodás lehetősége	igen („alkalmas arra, hogy marandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza”)	igen („tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat”), de pusztulás nincs említve
Félelem	nem	igen
Fájdalom	nem	igen

A **2. táblázatban** is részletezettek szerint, egy közigazgatási hatósági ellenőrzés és annak nyomán indult eljárás kapcsán számos tényre, körülményre kell figyelemmel lenni. Egy állatkínzási ügy adott esetben mind BTK, mind ÁVT alapján büntethető lehet.

Bármely hatóság is folytat ellenőrzést, kiemelten fontos, hogy az **1. táblázatban** szereplő szempontokat is figyelembe vegye, így adott esetben BTK-ba ütköző cselekmény esetén azonnal értesíteni tudja a rendőrséget, amely (szintén) megteszi a szükséges lépéseket.

4.2. Elhelyezés, költségek

Tovább nehezíti a jogalkalmazást az Igazságügyi Miniszter, a Belügyminiszter és a Pénzügyminiszter által jegyzett **11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról.**⁷

A **11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet** 2. § (1)-(4) bekezdései szerint:

„(1) Ha a bűnjel hatósági letétbe helyezése nem indokolt és megfelelő őrzése biztosítható, a hatóság azt a lefoglalást szenvedő birtokos, tulajdonos, használó, ezek megbízottja vagy képviselője (a továbbiakban együtt: érintett) őrzetében hagyhatja, vagy ha további vizsgálata nem szükséges, őrzetébe kiadhatja.

(2) Ha a hatóság a bűnjelet az érintett őrzetében hagyja, őt a kötelezettségeire és jogaira figyelmezteti. A figyelmeztetést feltünteti a lefoglalás foganatosításáról készített jegyzőkönyvben.

(3) A figyelmeztetés - a büntetőjogi következmények mellett - kiterjed arra is, hogy az érintett a bűnjel kezeléséről (tartásáról, tárolásáról, őrzéséről) saját költségén úgy köteles gondoskodni, hogy a bűnjel ál-

⁷ továbbiakban: 11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet

laga, különösen minősége, használhatósága, értéke - a természetes mértéknél nagyobb arányban - ne romoljon, bizonyítási eszközként való felhasználhatósága ne kerüljön veszélybe, továbbá a bűnjelet állagának sérelme nélkül is csak akkor használhatja, ha azt a hatóság engedélyezi.

(3a) A hatóság az érintett őrizetében hagyott bűnjel meglétét, állapotát, valamint a bűnjel kezelésére vonatkozó kötelezettségek teljesítését a bűnjel és a kezelésére vonatkozó kötelezettségek jellegének megfelelő időközönként ellenőrzi.

(4) A használatot engedélyezni kell, ha az a bűnjel fennmaradása érdekében szükséges.”

A 11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet 3. §-a szerint:

„(1) Ha a bűnjel a hatósághoz vagy a bűnjelkezelőhöz terjedelme, súlya, jellege, mennyisége, kezelésének vagy gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, illetve tárolása nem megoldható, díjazás ellenében a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező gazdálkodó szervezet [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 459. § (1) bekezdés 8. pont] őrizetébe és kezelésébe adható.

(2) Ha a lefoglalt bűnjel költségvetési szerv, társadalmi szervezet vagy gazdálkodó szervezet birtokában van és az a működéséhez elengedhetetlenül szükséges, a bűnjel a lefoglalás foganatosítása után is e szerv őrizetében hagyható.

(3) A bűnjelet őrző (kezelő) szerv kötelezettségeire és jogaira a 2. § (2)-(4) és a 9. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(4) A bűnjelet őrző (kezelő) szerv a bűnjel átvételét a lefoglalásról készített jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozat hitelesítésével, vagy külön átvételi elismervénnyel ismeri el.”

A 11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet 8. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A bűnjelet az eljárást lefolytató hatóság - a (2) bekezdés kivételével - kezeli (őrzi) és megelőlegezi az ezzel kapcsolatos költségeket. A bűnjelnek az érintett őrizetében hagyása esetén a bűnjellel kapcsolatos bűnügyi költséget a bűnjel őrzését ellátó érintett előlegezi.”

A 11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet 9. § (1) és (2) bekezdései szerint:

„(1) A tárgyletétbe helyezett bűnjeleket a bűnjelkezelő tűzbiztos, száraz, biztonsági zárral ellátott helyiségben (bűnjelraktárban) őrzi.

(2) A bűnjel őrzése során a bűnjelkezelő gondoskodik arról, hogy a bűnjel változatlan (sérülésmentes) maradjon, a bűncselekmény esetleges nyoma róla el ne tűnjön, kicserélni ne lehessen és azonossága könnyen megállapítható legyen.”

A 11/2003. IM-BM-PM együttes rendelet 66. §-a szerint:

„(1) Állat - ideértve a vadonélő, a kedvtelésből tartott és a veszélyes állatot is - lefoglalása esetén a hatóság a marhalevelet, a törzskönyvet, a veszélyes állat tartására, elidegenítésére, felügyeletének átengedésére vonatkozó hatósági engedélyt, ezek hiányában a területileg illetékes hatósági állatorvos által az állatról kiállított okmányt foglalja le.

(2) A Btk. 242-247. §-ában meghatározott bűncselekmények miatt folytatott büntetőeljárás esetén a (3)-(6) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott iratok mellett a bűncselekmény tárgyát képező élő állatot is le kell foglalni. A lefoglalt élő állaton bűnjel azonosító megjelölés elhelyezése nem okozhat az állatnak szenvedést vagy sérülést, ha a bűnjel azonosító megjelölés elhelyezése ilyen módon nem lehetséges, azt mellőzni kell.

(4) A lefoglalt élő állat a bűnjelkezelőhöz nem szállítható be, annak elhelyezéséről

a) a Btk. 244-247. §-ában meghatározott bűncselekmények miatt folytatott büntetőeljárás esetén a lefoglalás helye szerint illetékes vármegyei (fővárosi) állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás),

b) a Btk. 242-243. §-ában meghatározott bűncselekmények miatt folytatott büntetőeljárás esetén a lefoglalás helye szerint illetékes nemzeti park igazgatóság

köteles gondoskodni, vadászható állatfaj esetén a vadászati hatóság véleményének figyelembevételével.

(5) A lefoglalt élő állatnak az érintett őrizetében hagyásával és az előzetes értékesíthetőségével kapcsolatban az állomás véleményét be kell szerezni. Ha a lefoglalt élő állat az állomáshoz jellege, gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, díjazás ellenében - a 3. §-ban meghatározott szervezeten és személyen kívül - a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező civil szervezet őrizetébe és kezelésébe is adható.

(6) A lefoglalt élő állatnak a jogosult részére történő visszaadása az állat-egészségügyi előírások figyelembevételével történik.”

Fentiek alapján megállapítható, hogy BTK-s állatkínzási ügyekben az állatot kísérő okmányokat és az állatokat is le kell foglalni. További elhelyezéséről az adott vármegyei kormányhivatal köteles gondoskodni. Ha nem szállítható be a kormányhivatalhoz, akkor civil szervezet részére átadható (őrzésre és kezelésre). Érdekes szempont, hogy az állatot az érintettnél is lehetne hagyni. Azonban ennek életszerűsége és indokoltsága csekély egy olyan ügyben, ahol az állatkínzás lehetősége felmerül. Véleményem szerint nem célszerű az állatot otthagyni sem a későbbi bizonyítás, sem az esetleges társadalmi nyomás miatt.

A felmerülő költségek kapcsán szükséges megjegyezni, hogy azt főszabály szerint az eljárást lefolytató hatóság előlegezi meg.

5. GYAKORLATI TAPASZTALAT

Gyakorlati tapasztalatok kapcsán a legnagyobb bizonytalanságot az állatok elhelyezése és a költségek viselése okozza. Mivel ilyen ügyekben központi, állami menhely nem áll rendelkezésre, ezért mindenképpen állatvédelmi szervezettel kell együttműködni. A szervezetek megítélése vegyes. Továbbá az elhúzódozó esetleges jogi procedúra (bíróági ügy esetén) se kedvez a gördülékeny ügyintézésnek. Amennyiben a bíróság adott esetben az állattartónak kedvező ítéletet hoz, akkor számára az állatokat vissza kell szolgáltatni, állatvédelmi szervezeteknél elhelyezett állatok esetén ez akadályba ütközhet. A jogalkalmazói gyakorlat esetében mire egy ilyen döntésre sor kerül, több év is eltelhet, de több hónap biztosan Addig és/vagy azok után is gondoskodni kell az állatokról, a költségeket pedig viselni. A költségek behajtása az állattartón nem életszerű, sokszor nem lehetséges, az ezzel kapcsolatos többletfeladatok és ügyintézés is növeli az eltelt időt, valódi megoldást nem jelent.

Az állatvédelem kapcsán eljáró hatóságok felelősségi köreinek kissé átláthatatlan állapota miatt nehézkesek az ellenőrzések és ennek nyomán indult eljárások (részletezve a 383/2016. Korm. rendelet kapcsán). Korábban már utaltam rá, hogy álláspontom szerint a hatékony ellenőrzéseket az szolgálná, ha valamennyi érintett hatóság szinte ugyanolyan ellenőrzési jogkörrel és szankciós lehetőséggel rendelkezne. A feladat egy hatósághoz történő delegálása abban az esetben jelentene megoldást, ha a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítva lennének. Sarkosan fogalmazva: a feladat szempontjából elhanyagolható, hogy milyen állami szervezet irányítása alatt történik, ha oda megfelelő szakemberek, megfelelő bérezés, tisztázott jogi környezet, előre meghatározott és látható eljárási cselekmények mentén végzik a rájuk bízott és jogszabály által felelősségi körükbe utalt ügyeket.

A hatóságokra jutó többletfeladatok és pályaelhagyók miatt a maradó kollégák sokszor fáradtak, alulmotiváltak, az általuk fontosabbnak és komfortosabbnak vélt munkákat előtérbe helyezik.

Az állatvédelmi szervezetek által a hatóságokkal és az állattartókkal szembeni negatív fellépések mélyítik a szakadékot a két fél között, és nehezítik a kommunikációt. Gyakran előfordul, hogy a szervezetek vélt vagy valós lehetőségeikkel, hatáskörükkel visszaélve, a hatóságok megérkezése előtt „önálló akciókba” kezdenek.

Gyakorlati tapasztalatok kapcsán felmerül a szolgáltató állatorvosok felelősségének tisztázása és ellenőrizhetőségük is. Az elmúlt években a sajtóban megjelent ügyek nagy visszhangot váltottak ki, felháborodást keltettek szakmai körökben is.^{8,9} Ezekben az esetekben hatósági és szolgáltató állatorvos

érintettsége is felmerült. A témával kapcsolatban kutatásokat nem végeztem, és hivatalos adatok sem állnak rendelkezésemre a hasonló ügyek számáról. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy sok esetben a jogszabályok az állattartó felelősségi körébe utalják a kérdéseket, míg a nyilvántartások, bejegyzések, jelentések és egyéb regisztrációs feladatok az állatorvosok hatáskörébe tartoznak.

Indokolt lenne a szolgáltató állatorvosok hatóság általi ellenőrzése, mivel azok a jogkövető kollégák szenvednek hátrányt, akik a szabályokat betartva végzik munkájukat. Az ilyen ellenőrzések során kényelmetlen és kellemetlen lehet, ha az ellenőrzést végző (állatorvosi végzettségű) személy másik kollégát ellenőriz, de az átláthatóság és a visszaélések csökkentése érdekében ez elengedhetetlen. Korábban is utaltam rá, hogy nem minden jogsértés szándékos. Több esetben a tudatlanság, tájékozatlanság, illetve bizonyos betegségek (pl.: gyűjtögetés) is vezethetnek ellenőrzésre okot adó körülmények kialakulásához. A megfelelő, jól kidolgozott, kötelező képzések megoldást jelenthetnek erre a gyakorlati problémára. A felelős állattartás és a jó gazda gondossága közös társadalmi érdek, a fejlődési és tanulási lehetőségek, kötelező képzések és vizsgák után a mélyebb és szigorúbb ellenőrzések elvégzése senkit se érne váratlanul és felkészületlenül, az állattartó attitűdjéhez mérten. Egyedi és kirívó esetek előfordulása vélhetően alacsonyabb lenne.

6. JOGSZABÁLYJEGYZÉK

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről

2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2012. évi CXXVII. Törvény a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról

41/2010. (II.26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról

383/2016. (XII.2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

164/2008. (XII.20.) FVM rendelet a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól

11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról

⁸ Magyarország, a kutyagyártó nagyhatalom, <https://telex.hu/video/2022/06/23/magyarorszag-a-kutyagyarto-nagyhatalom>, megtekintve: 2023.06.30.

⁹ Hivatali vesztegetés miatt előzetes letartóztatásba került a Békés megyei főállatorvos, <https://magyararancs.hu/kismagyarorszag/hivatali-vesztegetes-miatt-elozetes-le-tartoztatasba-kerult-a-bekes-megyei-foallatorvos-238613>, megtekintve: 2022.06.30.

KÖZÖS ÜGYÜNK
AZ ÁLLATVÉDELEM
ALAPÍTVÁNY